I19.001894

-9 JULI 2019

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Gemeente Koggenland (NH)

College van Burgemeester en Wethouders

Postbus 21

1633 ZG AVENHORN

Directie Informatie-samenleving en Overheid
Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl/bzk

Contactpersoon
R. de Rooij
E digitale.inclusie@minbzk.nl

Kenmerk
2019-0000347680

Datum 4 juli 2019

Betreft Toegankelijkheid van digitale informatie en dienstverlening

Met deze brief informeer ik u over de laatste ontwikkelingen aangaande de aanstaande wettelijke verplichting om er voor te zorgen dat websites en mobiele apps van de overheid door iedereen kunnen worden gebruikt, inclusief mensen met een functiebeperking.

De overheid digitaliseert en dat biedt kansen om taken nóg slimmer en beter te organiseren. Overheidsinstanties zijn volop bezig om die kansen te benutten. Daarbij is wel van groot belang dat iedereen kan (blijven) meedoen en dat we de autonomie van de burger respecteren.

Een van de randvoorwaarden om mee te kunnen doen is dat de online informatie en dienstverlening van de overheid voor iedereen toegankelijk is.

Een jaar geleden trad het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid in werking. Het Besluit is gebaseerd op een Europese Richtlijn. Het verplicht overheidsinstanties tot het nemen van de noodzakelijke maatregelen om te voorkomen dat de digitale informatie en dienstverlening mensen met een functiebeperking buitensluit.

Het Besluit wordt in drie fases ingevoerd; de eerste fase betreft nieuwe websites en websites van maximaal een jaar oud en gaat op 23 september 2019 in. De tweede fase volgt een jaar later en geldt voor alle websites. En op 23 juni 2021 moeten mobiele apps voldoen aan de eisen uit het Besluit.

Om de komende jaren de vooruitgang in toegankelijkheid te kunnen meten heb ik voorafgaand aan de eerste fase opdracht gegeven tot het uitvoeren van een nulmeting. Het onderzoek is daarnaast ook bedoeld om ervaring op te doen met de door Europa voorgeschreven evaluatiemethode. Het onderzoek wordt na de zomer afgerond; in juni en juli worden de voorlopige bevindingen uit het onderzoek afgestemd met de individuele overheidsinstanties.

Onderdeel van het Besluit is de verplichting om toegankelijkheidsverklaringen te publiceren. Hiermee geven overheidsinstanties inzicht in de stand van de toegankelijkheid van hun digitale informatie en dienstverlening. Om overheids-instanties te ondersteunen met het opstellen en up-to-date houden van een geldige toegankelijkheidsverklaring is er (online) ondersteuning beschikbaar.

Ook worden na de zomervakantie door mijn departement verspreid in het land informatiebijeenkomsten gehouden over het Besluit. Deze bijeenkomsten zijn vooral bedoeld voor functionarissen bij overheidsinstanties die betrokken zijn bij de verantwoording over het nakomen van wettelijke verplichtingen. Aanmelden kan via de website www.digitoegankelijk.nl.

In de bijlage vindt u een nadere toelichting op het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid en de bijdrage van het Besluit aan onze gezamenlijke opgave om de digitale overheid toegankelijker te maken.

Ik wil u vragen om uw organisatie nadrukkelijk en goed te informeren over de gevolgen van het Besluit. De bijdrage vanuit uw organisatie is belangrijk, want alleen via gezamenlijke inzet lukt het om een digitale overheid te realiseren die niemand buitensluit.

Bij voorbaat dank voor uw bijdrage.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

Directie Informatie-samenleving en Overheid

Kenmerk
2019-0000347680

Bijlage

Digitale toegankelijkheid bij de overheid

Digitale toegankelijkheid is voor de overheid geen nieuw onderwerp: al sinds 2001 is er aandacht voor. In 2007 werden de Webrichtlijnen – op basis van het principe 'pas toe of leg uit' – een verplichte standaard voor overheidsinstanties en in 2008 werd die verplichting bekrachtigd via bestuursakkoorden. Daarmee werd tevens invulling gegeven aan het mensenrechtenverdrag van de Verenigde Naties: het VN-verdrag Handicap[1]. Het belang en de impact van digitale communicatie en dienstverlening is in de afgelopen jaren alleen maar toegenomen.

Wat nieuw is, is dat er inmiddels sprake is van een *wettelijke* verplichting.

Zowel in NL DIGIbeter, de kabinetsagenda voor de digitale overheid (13 juli 2018), als in de samenhangende aanpak voor digitale inclusie (12 december 2018) komt digitale toegankelijkheid expliciet aan bod.

Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid

Het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid – hierna: het Besluit – is een belangrijke stap op weg naar een betere bescherming van de rechten van mensen met een functiebeperking in de digitale wereld. Het Besluit is de omzetting naar Nederlands recht van de Europese webtoegankelijkheidsrichtlijn 2016/2102. Zoals eerder gecommuniceerd is deze op 1 juli 2018 in werking getreden. De verplichting om online informatie en diensten van overheden toegankelijk te maken heeft daarmee voortaan een wettelijke basis. De Wet digitale overheid, die nu nog voor behandeling in de Tweede Kamer ligt, zal de definitieve grondslag bieden voor het Besluit.

De invoering van het Besluit verloopt gefaseerd: op 23 september 2019 moeten websites die tot een jaar eerder online zijn gekomen of ingrijpend zijn vernieuwd voldoen aan de eisen uit het Besluit. Vanaf 23 september 2020 geldt de verplichting voor alle websites en vanaf 23 juni 2021 ook voor mobiele applicaties (apps). De verplichting geldt voor alle online informatie en dienstverlening die onder de verantwoordelijkheid valt van een overheidsinstantie. De uitzonderingen op die verplichting zijn opgenomen in artikel 2 van het Besluit.

Toegankelijkheidsverklaring

Onderdeel van het Besluit is de verplichting om toegankelijkheidsverklaringen te publiceren. Hiermee geven overheidsinstanties inzicht in de stand van de toegankelijkheid van hun digitale informatievoorziening en dienstverlening. In geval overheidsinstanties nog niet volledig voldoen aan de eisen uit de toegankelijkheidsstandaard, dan dienen ze in de verklaring aan te geven welke maatregelen worden genomen om de toegankelijkheid te verbeteren. Een toegankelijkheidsverklaring bevat daarnaast een feedbackmechanisme.

---

[1] Voor de verwijzingen, zie onder het kopje **Bronnen**

Daarmee kan een gebruiker een toegankelijkheidsprobleem melden, of informatie opvragen die niet onder de verplichting valt.
De verplichting om een toegankelijkheidsverklaring te gaan publiceren valt samen met de invoeringstermijnen die in de vorige paragraaf zijn vermeld.

Op de website Digitoegankelijk.nl van Logius kunt u meer informatie vinden over toegankelijkheidsverklaringen. Daar vindt u ook de invulassistent, een digitaal hulpmiddel dat overheidsinstanties helpt bij het opstellen van een verklaring die volledig voldoet aan de eisen uit de modeltoegankelijkheidsverklaring.

Toegankelijkheidsverklaringen zijn door overheidsinstanties te benutten als een intern hulpmiddel om *in control* te komen – en te blijven – op het onderwerp digitale toegankelijkheid. En voor bestuursorganen met een toezichthoudende bevoegdheid zijn de toegankelijkheidsverklaringen een belangrijk middel bij het uitoefenen van hun toezichthoudende taak. Daarover gaat de volgende paragraaf.

Toezicht, monitoring en handhaving

In het Besluit zelf zijn geen bepalingen opgenomen die betrekking hebben op toezicht en handhaving. Bij het voorstel van de Wet digitale overheid wordt het toezicht beschreven. De digitale dienstverlening van overheidsinstanties is allereerst een aangelegenheid van de desbetreffende overheidsinstanties zelf. Een goede taakuitvoering vergt ook naleving van de voorgeschreven normen. In het geval van het Besluit is dat de Europese Norm (EN) 301 549.
In de Toelichting bij het wetsvoorstel is aangegeven:

> *Bij decentrale overheden is sprake van interbestuurlijk toezicht (IBT), in lijn met de Wet revitalisering generiek toezicht. Het primaat voor de controle op de naleving ligt bij de horizontale verantwoording binnen een bestuurslaag. Het gaat dan om het toezicht op een juiste en toereikende naleving. In de tweede plaats komt pas het interbestuurlijk toezicht op de decentrale overheden. Uitgangspunt daarbij is dat slechts één bestuurslaag – de naast hoger gelegen bestuurslaag – toezicht houdt.*
>
> *Voor toezicht wordt gebruik gemaakt van reeds bestaande formele toezichtsbevoegdheden en toezichtstructuren – ook voor zelfstandige bestuursorganen – en zoveel mogelijk met gebruik van bestaande instrumenten.*

Het *interbestuurlijk* toezicht is gericht op het vaststellen dat de horizontale verantwoording binnen de bestuurslaag adequaat verloopt. Daarbij zien provincies toe op de gemeenten en waterschappen, de ministeries op de eigen uitvoerings-organisaties en ZBO's en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) daarnaast ook op de provincies.

De provincies en ministeries delen hun bevindingen met het ministerie van BZK over de (mate van) naleving door de gemeenten, waterschappen en instanties bij de rijksoverheid. Het ministerie van BZK rapporteert jaarlijks aan de Tweede Kamer en elke drie jaar aan de Europese Commissie. Daarbij vormt de inhoud van de toegankelijkheidsverklaringen de basis voor de verantwoording.

Succesvol invulling geven aan de doelstelling

In de praktijk blijkt dat webtoegankelijkheid niet zozeer een technisch vraagstuk is, maar vooral een organisatorische uitdaging. Toegankelijkheidsverklaringen gaan inzicht bieden in de inspanningen door overheidsinstanties om hun websites en apps toegankelijker te maken en in hoeverre de overheidsinstantie *in control* is. De verklaringen bieden ook heel concreet managers en bestuurders een betere informatiepositie.

De eerste belangrijke datum is 23 september 2019 en geldt alleen voor nieuwe websites en websites van maximaal 1 jaar oud. Om tijdig aan de wettelijke verplichting te kunnen voldoen is het advies om prioriteit te geven aan het in kaart hebben van de noodzakelijke maatregelen. Daarbij spelen functionarissen die zijn belast met (ICT-)beleid, governance, regelnaleving en (intern) toezicht een belangrijke rol. Een ondersteunende rol is weggelegd voor functionarissen die zijn belast met het dagelijks beheer van websites en mobiele apps. Bijvoorbeeld bij het verzamelen en aanleveren van de informatie die nodig is voor goede besluitvorming.

Op de website www.digitoegankelijk.nl van Logius is algemene ondersteuning beschikbaar, zoals de eerder genoemde invulassistent voor toegankelijkheids-verklaringen, publicaties en een vraagbaak. Daarnaast leveren verschillende marktpartijen diensten op het gebied van digitale toegankelijkheid.

Meer informatie

Via www.digitoegankelijk.nl zijn ook op korte termijn de eerste resultaten beschikbaar van een nulmeting naar de toegankelijkheid van meer dan 1800 overheidswebsites en mobiele apps. En binnenkort vindt u daar een publicatie over een aanbevolen verdeling van functies, taken, rollen binnen een organisatie en een geschikte aanpak om de digitale toegankelijkheid blijvend te verbeteren.

Verder is er ook informatie te vinden over de informatiebijeenkomsten over het Besluit die tot en met september op verschillende plaatsen in het land worden georganiseerd.

Wie op de hoogte wil worden gehouden van het laatste nieuws rond wet- en regelgeving en toegankelijkheid, praktijkervaringen, tips en tricks kan zich aanmelden voor de nieuwsbrief van DigiToegankelijk.nl.

Bronnen

- VN-verdrag Handicap
  https://www.mensenrechten.nl/nl/vn-verdrag-handicap
- NL DIGIbeter, kabinetsagenda voor de digitale overheid
  https://www.digitaleoverheid.nl/nldigibeter/
- Samenhangende aanpak voor digitale inclusie
  https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/toegankelijkheid/digitale-inclusie/
- Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid
  https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2018-141.html
- Europese webtoegankelijkheidsrichtlijn 2016/2102
  https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32016L2102
- Europese Norm (EN) 301 549
  https://nl.wikipedia.org/wiki/EN_301_549
  (Gebaseerd op standaard WCAG 2.1: *https://www.w3.org/TR/WCAG21/*)
- Invulassistent toegankelijkheidsverklaring
  https://www.toegankelijkheidsverklaring.nl/
  (Europese modeltoegankelijkheidsverklaring:
  https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32018D1523)
- Informatiebijeenkomsten over digitale toegankelijkheid
  https://www.digitoegankelijk.nl/
- Onderzoek gestart naar toegankelijkheid overheidswebsites
  https://www.digitoegankelijk.nl/actueel/nieuws/2019/04/09/onderzoek-gestart-naar-toegankelijkheid-overheidswebsites
- Wet digitale overheid *(voorstel van wet)*, hoofdstuk 6. Naleving
  https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34972-2.html#d17e921
  (Memorie van Toelichting:
  https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34972-3.html#d17e719)
- Wet revitalisering generiek toezicht
  https://wetten.overheid.nl/BWBR0031628/